

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до написання, оформлення і захисту кваліфікаційних робіт
для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
ОПП Туризм
спеціальності 242 Туризм і рекреація

Умань – 2023

УДК 338.48(076):378.147

Рецензенти:

Поворознюк І. М., кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Петренко Н. О. – доктор економічних наук, професор кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Уманського національного університету садівництва.

Дякон Л. Л. – кандидат економічних наук, директор туристичної агенції «Час подорожей»

Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 3 від 20 вересня 2023р.)

Упорядники:

Кирилюк І. М., кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Браславська О. В., доктор педагогічних наук, професор кафедри географії та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Слатвінська Л. А., кандидат економічних наук, доцент кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Методичні рекомендації до написання, оформлення і захисту кваліфікаційних робіт для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП Туризм спеціальності 242 Туризм і рекреація / Укл.: І. М. Кирилюк, О. В. Браславська, Л. А. Слатвінська. Умань.: УДПУ. 2023. 44 с.

УДК 338.48(076):378.147

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
РОЗДІЛ 2. КЕРІВНИЦТВО ВИКОНАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ. ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	9
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПО ВИКОНАННЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	11
РОЗДІЛ 4. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ, ОБСЯГІВ ТА СТРУКТУРИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	15
РОЗДІЛ 5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	20
РОЗДІЛ 6. РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	25
РОЗДІЛ 7. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	28
ДОДАТКИ.....	30

ВСТУП

Підготовка магістрів зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» відбувається згідно із Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», галузевими стандартами вищої освіти спеціальності «Туризм» ступеня вищої освіти магістр та «Стандартом вищої освіти України» за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (затв. МОН України від 21.02.2022 р.).

Методичні вказівки визначають основні положення з організації виконання та захисту кваліфікаційних робіт магістрів вказаної спеціальності, а також встановлює загальні вимоги до їх складу і оформлення. У процесі підготовки кваліфікаційної роботи здобувачі розвивають мислення, набувають навичок дослідницької роботи, демонструють рівень своєї фахової підготовки.

Кваліфікаційна робота є одним з видів індивідуальних робіт студента, оригінальним, завершеним науковим дослідженням у галузі знань 24 Сфера обслуговування спеціальності 242 Туризм і рекреація.

Кваліфікаційна робота виконується на завершальному етапі навчання та захищається при Екзаменаційній комісії, яка присвоює випускнику освітню кваліфікацію.

Для написання кваліфікаційної роботи здобувач повинен володіти предметною сферою з теми дослідження, використовувати сучасні методи дослідження (економіко-статистичні, математичні, експертні, соціологічні, порівняння, факторного аналізу, прогнозування), бути ознайомленим зі світовими тенденціями предмета дослідження, загальними положеннями законодавства тощо.

Завдяки виконанню кваліфікаційної роботи здобувачі вищої освіти опанують: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх під час вирішення конкретних наукових, технічних, сервісних, економічних, правових, виробничих та інших завдань; уміння виявляти проблеми наукового та практичного змісту й пропонувати шляхи їх вирішення; розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методами дослідження; розвиток навичок пошуку та систематизації інформації, її оброблення із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем, аналітичних методів її оброблення, моделювання та прогнозування; розвиток умінь та навичок у проведенні самостійних робіт, а також оволодіння методами їх виконання.

Завданням методичних рекомендацій є викладення основних положень і вимог щодо змісту написання кваліфікаційної роботи, організації виконання, оформлення, підготовки до захисту, порядку захисту та оцінювання.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота є підсумковим, самостійним кваліфікаційним навчально-науковим дослідженням здобувача вищої освіти, яке виконується на завершальному етапі навчання в університеті для отримання освітнього ступеня «Магістр».

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до вимог та напрямів наукових досліджень, що розробляються та впроваджуються на випусковій кафедрі, і має засвідчити професійну зрілість випускника, виявити його спеціальну та загальнонаукову підготовку, вміння застосовувати методи наукового дослідження для вирішення науково-практичних завдань туристичної сфери.

Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми у діяльності суб'єктів туристичної сфери, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації. Кваліфікаційна робота має бути розміщена на сайті структурного підрозділу закладу вищої освіти.

Мета кваліфікаційної роботи – розв'язання конкретних практичних завдань відповідно до спеціальності на основі застосування комплексу теоретичних знань і практичних навичок, здобутих у процесі всього періоду навчання.

Кваліфікаційна робота дає можливість об'єктивно оцінити рівень підготовки фахівця під час захисту на Екзаменаційній комісії (далі ЕК).

Для успішного виконання кваліфікаційної роботи здобувач повинен добре знати діючі нормативно-правові акти, методичну, наукову, спеціальну літературу, уміти творчо застосовувати отримані знання в практичній роботі, аналізувати зібраний практичний матеріал, використовувати результати такого аналізу та вивчення літературних джерел для розробки рекомендацій щодо вдосконалення діяльності підприємств сфери туризму і рекреації.

Для досягнення цієї мети під час виконання кваліфікаційної роботи проводиться:

–систематизація, закріплення й розширення теоретичних та практичних знань, отриманих у процесі навчання;

–розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою проведення досліджень та адаптації теоретичних моделей для вирішення практичних питань в сучасних умовах.

Здобувач вищої освіти повинен продемонструвати:

–знання та розуміння закономірностей, процесів та взаємозв'язків у сфері туризму і рекреації;

–уміння узагальнювати і систематизувати інформацію, висловлювати свої думки, робити наукові висновки, аналізувати різноманітні ситуації, обґрунтовувати конкретні пропозиції щодо вирішення проблемних питань з обраної тематики;

–уміння розробляти методичні рекомендації з питань удосконалення системи управління реальними об'єктами туристичного бізнесу.

До підсумкової атестації – захисту кваліфікаційної роботи, допускаються здобувачі вищої освіти, які склали іспити, заліки, звіти з практики.

Сформовані під час підготовки кваліфікаційної роботи випускника результати досліджень, висновки і власні пропозиції виносяться здобувачем вищої освіти на захист ЕК на здобуття кваліфікації магістра з туризму і рекреації. На підставі захисту кваліфікаційної роботи ЕК вирішує питання про присвоєння їй автору кваліфікації і видачу диплома магістра з туризму і рекреації.

Здобувач вищої освіти має право вибирати тему кваліфікаційної роботи з ряду запропонованих або запропонувати власну тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки і можливості виконання.

Кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого календарного плану, не містить матеріалів конкретного дослідження теми, обґрунтованих висновків та пропозицій, а також не має рецензії, до захисту не допускається.

Під час виконання кваліфікаційної роботи відповідно до кваліфікаційних вимог здобувач вищої освіти набуває:

- Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК3. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях.

СК4. Здатність організувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації.

СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.

Програмними результатами виконання кваліфікаційної роботи є:

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

РН2. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.

РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

РН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проєктувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

РН5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.

РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

РН7. Організувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

РН8. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.

РН9. Розробляти та реалізовувати проєкти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

PH10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.

PH11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проєктів у сфері туризму і рекреації.

PH12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

РОЗДІЛ 2

КЕРІВНИЦТВО ВИКОНАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ. ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Керівництво кваліфікаційними роботами зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» здійснюється викладачами кафедр Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти на підставі їх учбового навантаження.

Керівниками кваліфікаційних робіт можуть бути викладачі кафедр, котрі мають наукові ступені доктора або кандидата наук, вчені звання, або провідні викладачі, які здійснюють наукові дослідження відповідного напрямку.

Науковий керівник повинен допомогти здобувачеві визначити найбільш ефективні рішення, всебічно стимулювати творчість і самостійність при виконанні ним кваліфікаційної роботи. Систематична співпраця здобувача і наукового керівника допомагають йому у виборі методів дослідження, контролі дотримання вимог до змісту й оформлення кваліфікаційної роботи, своєчасному усуненні відхилень.

Наукове керівництво кваліфікаційною роботою включає:

- надання допомоги у виборі теми, розробці плану роботи, здійснення консультиування у використанні джерел та літератури, методології дослідження;
- надання допомоги в розробці календарного плану на весь період виконання кваліфікаційної роботи;
- надання систематичних консультацій щодо виконання кваліфікаційної роботи;
- перевірка виконання роботи (частинами і в цілому);
- надання письмового висновку на роботу (відгук).

Обов'язки здобувача вищої освіти:

- у терміни, визначені керівником, підбирає та опрацьовує матеріали, необхідні для виконання кваліфікаційної роботи;
- укладає та узгоджує з керівником календарний план-графік виконання кваліфікаційної роботи з урахуванням трудомісткості розділів, необхідності перевірки матеріалів керівником та консультантами, отримання висновку керівника і рецензії та своєчасного надання повністю підготовленої, перевіреної та допущеної до захисту роботи не менш ніж за десять днів до її захисту при ЕК;
- інформує керівника про стан виконання роботи відповідно до плану-графіка, надає на його вимогу необхідні матеріали для перевірки;
- самостійно виконує кваліфікаційну роботу;
- при виконанні кваліфікаційної роботи враховує сучасні досягнення науки і техніки, використовує передові методики наукових та

експериментальних досліджень;

– при розробці дослідницьких процесів, проведенні різного роду розрахунків та їх моделюванні використовує сучасні комп'ютерні технології;

– особисто подає кваліфікаційну роботу допущену до захисту, після перевірки на наявність академічного плагіату на кафедрі, а також рецензенту;

– знайомиться зі змістом відгуку керівника і рецензії та готує (у разі необхідності) аргументовані відповіді на зауваження при захисті КР на засіданні ЕК;

– своєчасно прибуває на захист або попереджає завідувача кафедри та голову ЕК (через секретаря ЕК) про неможливість присутності на захисті із зазначенням причин та наступним наданням документів, які засвідчують поважність причин.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПО ВИКОНАННЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Процес виконання та підготовки до захисту кваліфікаційної роботи відбувається у кілька послідовних етапів.

1. Ознайомлення здобувача вищої освіти з основними вимогами, що ставляться до виконання кваліфікаційної роботи. Основні вимоги сформульовано в Методичних рекомендаціях, розроблених на основі Положення про випускні кваліфікаційні роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (Нова редакція) (<http://surl.li/mmvvz>).

2. Ознайомлення з орієнтованою тематикою кваліфікаційних робіт. Тематика розробляється кафедрою технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи і розглядається на засіданні науково-методичної комісії інституту, затверджується вченою радою інституту і доводиться до відома здобувачів вищої освіти. Тематика кваліфікаційних робіт щорічно коригується з урахуванням розвитку галузі, потреб регіону, набутого на кафедрах досвіду, побажань роботодавців і рекомендацій ЕК. Здобувач вищої освіти має право вибирати тему кваліфікаційної роботи з ряду запропонованих або запропонувати власну тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки і можливості виконання. Тема кваліфікаційної роботи має бути пов'язана з основними напрямками науково-дослідницької роботи кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи. Орієнтовний перелік тем кваліфікаційних робіт представлений в Додатку П.

3. Вибір теми кваліфікаційної роботи, призначення керівника та рецензента. Здобувачам вищої освіти надається право вільного вибору теми. При цьому рекомендується керуватися власними дослідницькими інтересами, наявністю відповідних джерел, а також власними напрацюваннями, здобутими під час проходження практики.

Разом із вибором теми визначається база дослідження, на матеріалах якої буде виконуватися робота. Це повинно бути підприємство туристичної індустрії будь-якої форми власності та організаційно-правової форми господарювання, яке є юридичною особою і має самостійну звітність. Можливе написання роботи на базі державних установ та установ місцевого самоврядування, які беруть участь у регулюванні розвитку туризму в Україні, світу в цілому. Діяльність обраного підприємства або установи повинна створювати можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної проблеми. Це означає, що напрям та специфіка діяльності підприємства мають

відповідати темі роботи, підприємство повинно мати необхідні матеріали за темою та порівняльні економічні показники за період не менше ніж за 3 роки. Вибрана тема узгоджується з науковим керівником.

4. Подання заяви встановленої форми здобувачем вищої освіти (Додаток А).

5. Обговорення з науковим керівником змісту кваліфікаційної роботи, розробка завдання та графіку його виконання. Форма завдання на кваліфікаційну роботу та календарного плану наведена в Додатку 3.

6. Пошук потрібної інформації – збирання матеріалів на підприємстві чи установі під час проходження виробничої практики, робота з літературою в бібліотеках, наукових установах тощо.

У процесі підготовки до написання кваліфікаційної роботи самостійно підбираються й вивчаються літературні джерела, складається бібліографія. Допомогу здобувачу вищої освіти в цьому надає науковий керівник, а також працівники бібліотеки. Самостійний пошук літературних джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів (систематичного, алфавітного, електронного), реферативних журналів, бібліографічних довідників, пошукових сервісів в мережі Інтернет.

Починати складання бібліографії потрібно з монографій, бо саме в них містяться основні положення наукової методології і методики дослідження, найважливіші теоретичні положення. Особливу увагу слід звернути на періодичні наукові видання: журнали, збірники наукових праць, де можна знайти останні результати досліджень фахівців, а також рекламні проспекти, web-сайти місцевих адміністрацій, громадських організацій, в яких можна знайти необхідний фактичний матеріал.

Після складання бібліографії з теми кваліфікаційної роботи починається її вивчення. Перший крок – побіжний перегляд матеріалів з метою отримання загального уявлення про їх зміст і цінність для роботи.

7. Попереднє ознайомлення з літературними джерелами є основою для складання плану кваліфікаційної роботи. План повинен відповідати меті та завданням дослідження. Складний план включає: вступ; 3 розділи, кожен з яких складається з 2-3 взаємопов'язаних і логічно побудованих питань, які дозволяють розкрити тему; загальні висновки. План обов'язково узгоджується з науковим керівником.

8. Аналіз зібраного матеріалу, проведення економічних розрахунків.

Після формування плану роботи та уточнення мети та завдань здійснюється більш ретельне опрацювання літературних джерел. Прискорити цілеспрямований відбір і вивчення літератури допоможе чітка орієнтація дослідника на тему проблеми та основні її питання (розділи і підрозділи).

Опрацювання літератури повинно стимулювати власні ідеї. Уважне ознайомлення з будь-яким текстом повинне викликати певні думки, гіпотези, які відповідають власному погляду на речі.

Зроблені нотатки групуються за проблемами (розділами). Робота не обов'язково повинна включати весь зібраний матеріал. До тексту відбираються ті основні матеріали, які дають можливість розкрити зміст теми.

Обов'язковим елементом наукової етики та культури написання наукових робіт, у тому числі і кваліфікаційних, є обов'язкові посилання в тексті роботи на використані джерела. Це дозволяє не лише оцінити особистий внесок дослідника у вивчення обраної проблематики, а й ступінь його самостійності та творчості мислення. Дослідник має можливість підкріпити правильність своїх думок цитатами авторитетних науковців, що працюють над даною проблематикою.

Загальні правила цитування:

- текст цитати починається і закінчується лапками, та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

9. Написання першого варіанту кваліфікаційної роботи, обговорення з науковим керівником результатів роботи. Формування тексту кваліфікаційної роботи відбувається шляхом систематизації й обробки зібраних матеріалів з кожної позиції плану. До тексту вносяться тільки старанно підібрані й цілеспрямовано проаналізовані матеріали. На цьому ж етапі виконуються обчислення, обґрунтовуються пропозиції, формулюються висновки, підбирається ілюстративний матеріал (графіки, рисунки, таблиці). У процесі роботи визначається необхідність доповнення додатковими матеріалами. Одержаний чорновий варіант кваліфікаційної роботи доповнюється, уточнюються деякі положення, остаточно формулюються усі висновки й пропозиції.

Текст кваліфікаційної роботи повинен чітко і логічно розкривати поставлені завдання і відповідати наміченим пунктам плану.

10. Доопрацювання та оформлення кваліфікаційної роботи. Передача роботи на перевірку науковому керівнику.

11. Отримання письмового висновку (відгуку) наукового керівника. Відгук – це оцінка керівником рівня підготовки кваліфікаційної роботи, що включає обґрунтування актуальності теми, оцінку логічності і структури викладення матеріалу, якості огляду і аналізу літератури, коректності посилань і цитувань, правильності формулювання власних висновків, відповідності висновків меті та завданням, якості оформлення та апробації результатів (Додаток Л).

12. Попередній захист кваліфікаційної роботи. За рішенням кафедри призначається попередній захист, на якому здобувач знайомить комісію з основними положеннями кваліфікаційної роботи, які виноситимуться на захист.

13. Отримання рецензії. Рецензія – це оцінка кваліфікаційної роботи, що надається висококваліфікованими спеціалістами виробничих і наукових організацій, НППІ закладів вищої освіти (Додаток М).

14. Подання кваліфікаційної роботи в навчально-методичний відділ університету щодо запобігання та виявлення плагіату для проходження процедури виявлення рівня оригінальності тексту. Подання здійснюється на підставі графіків попередніх захистів, навчально-методичний відділ укладає графік подачі кваліфікаційних робіт на перевірку в системі «Anti-Plagiarism».

З метою контролю та самоконтролю керівник та автор кваліфікаційної роботи в процесі її підготовки можуть використовувати будь-які програмо-технічні засоби. Рекомендуються до використання програми «eТХТ Антиплагіат» та «Advego plagiat», які знаходяться у відкритому доступі в мережі Інтернет.

За результатами експертизи адміністратор навчально-методичного відділу надає Акт перевірки на плагіат (Додаток Н).

15. Подання кваліфікаційної роботи завідувачу випускової кафедри і отримання у нього дозволу на її захист. У разі відсутності плагіату та позитивного відгуку наукового керівника, рецензії, кваліфікаційну роботу реєструють на кафедрі і передають на розгляд завідувачу кафедри. Останній має прийняти рішення про допуск здобувача вищої освіти до захисту кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК. Кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого завдання, не містить матеріалів конкретного дослідження, обґрунтованих пропозицій, а також не має рецензії, до захисту не допускається.

16. Підготовка виступу, презентації та ілюстративного матеріалу для захисту кваліфікаційної роботи в ЕК.

17. Захист кваліфікаційної роботи в ЕК.

РОЗДІЛ 4

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ, ОБСЯГІВ ТА СТРУКТУРИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Зміст кваліфікаційної роботи визначається її тематикою. При цьому необхідно виходити з переліку завдань, визначених з науковим керівником, і по яких зібрані матеріали.

Виклад змісту кваліфікаційної роботи має бути доказовим, послідовним, логічно побудованим та науково аргументованим.

Обсяг основного тексту випускної кваліфікаційної роботи (без додатків та списку використаних джерел) для освітнього ступеня «Магістр» складає 65-80 сторінок друкованого тексту

В основному обсязі кваліфікаційної роботи вступ та висновки займають не менше 10%, решту займає текст розділів.

За структурою кваліфікаційна робота повинна містити:

- Титульний аркуш (Додаток Б)
- Зміст
- Перелік умовних позначень (за потреби)
- Вступ
- Основну частину (розділи та підрозділи)
- Висновки
- Список використаних джерел Додатки (за необхідності)

Зміст містить назву структурних частин роботи і нумерацію сторінок, з яких вони починаються, зокрема вступ, розділи, підрозділи (параграфи), висновки, список використаних джерел, додатки.

Вступ повинен містити:

1.) обґрунтування актуальності обраної теми (чому в даний час важливо її досліджувати, які існують проблеми, пов'язані з недостатнім вивченням даного питання, які причини змушують дослідника проводити наукові пошуки);

2.) характеристику ступеня вивченості проблеми, в якій вказується, ким, коли і які аспекти досліджувалися, і наскільки глибоко, тобто дається огляд використаної літератури. Якщо тема достатньо розроблена у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі, потрібно обґрунтувати доцільність її подальшого доопрацювання;

3.) огляд специфіки наукової бази, де слід згрупувати джерела за типами і видами; розділити їх за важливістю, якістю інформації. *Наприклад: „Інформаційною базою послужили роботи ... (прізвища основних авторів зі списку посилань з указанням року публікації робіт у круглих дужках), матеріали преси ... (яких видань), фактичні дані ... (яких установ)”;*

4.) визначення мети та завдань дослідження. Мета – це результат, який хочуть отримати при проведенні дослідження, тобто виявлення недоліків і проблем, розробка або поліпшення методики, оцінка рівня розвитку, формулювання програми розвитку, визначення параметрів або властивостей об'єкту і так далі. Процес виконання роботи (вивчення, дослідження, аналіз, виробництво, виготовлення тощо) метою не є. Завдання дослідження – це етапи, послідовність виконання роботи, ті дії, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети, вирішення проблеми, перевірки гіпотези дослідження. Структура (зміст) роботи звичайно є повним відображенням вирішуваних завдань;

5.) визначення об'єкту та предмету дослідження. *Об'єктом дослідження* прийнято називати те, на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника. Це процеси або явища навколишнього матеріального світу або форми його відображення у людській свідомості, які породжують проблемну ситуацію і обрані для дослідження. Об'єкт дослідження може бути спільним для різних наукових напрямів і навіть наук.

Предметом дослідження є досліджувані з певною метою властивості, характерні для наукового пізнання. Це визначення певного «ракурсу» дослідження як припущення про найсуттєвіші для вивчення обраної проблеми характеристики об'єкта. Під предметом дослідження розуміється те, що знаходиться в межах об'єкта і завжди співпадає з темою дослідження;

6.) перелік методів дослідження;

7.) теоретичну та практичну значущість результатів дослідження, яка може полягати в можливості рішення практичної задачі, проведення подальших наукових досліджень або використання в процесі підготовки фахівців;

8.) апробацію роботи – перелік назв статей, тез доповідей, підготованих за матеріалами роботи, виступів на науково-практичних конференціях та інших наукових заходах.

9.) Структура роботи

Основна частина.

Основна частина складається з 3-х розділів у яких послідовно розкривається зміст роботи та реалізуються завдання дослідження.

У першому, теоретичному, розділі, як правило, розглядаються теоретичні аспекти досліджуваного питання, робиться літературний огляд з предмета дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх наукова класифікація, обґрунтовуються основні фактори, обумовлені станом справ у галузі (сфері діяльності) тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції предмета

дослідження, методичні підходи викладаються якомога просто і стисло. Бажано проілюструвати текст графічними матеріалами – схемами, графіками, діаграмами, таблицями тощо.

Відповідно до обраної теми кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти, працюючи над першим розділом, самостійно вивчає літературні джерела (книги, брошури, наукові статті, офіційні документи, відомчі матеріали), що дає змогу визначити теоретичні основи досліджуваних питань. Варто також використовувати широкі можливості пошуку потрібної інформації за допомогою Інтернету.

Слід звернути увагу на те, що цитуючи будь-яке джерело інформації, необхідно обов'язково робити посилання на нього, оскільки воно є предметом інтелектуальної власності.

Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції предмета дослідження, методичні підходи повинні мати певні елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо обраних методів дослідження, що дає змогу перейти в наступному розділі до конкретного аналітичного дослідження. Глибоке вивчення матеріалів різних джерел інформації дозволяє здобувачу вищої освіти усвідомити сучасний стан питань, що стосуються теми, визначити обсяг і характер матеріалів, необхідних для написання другого і третього розділу кваліфікаційної роботи.

Розділ другий – це експериментальна чи аналітична частина роботи. Він містить 2-3 підрозділи (параграфи), в яких здобувач вищої освіти, використовуючи зібраний матеріал, аналізує та розкриває зміст тих питань, що підлягають вивченню на прикладі конкретного підприємства (установи, організації тощо).

У підрозділах (параграфах) кожного розділу дається опис, характеристика сучасного стану досліджуваної проблеми в об'єкті дослідження, ґрунтовний аналіз із використанням накопиченого фактичного матеріалу та теоретичних знань, певного методичного інструментарію. Джерелом інформації є планові та фактичні показники господарської діяльності, статистична та бухгалтерська звітність, дані управлінського обліку, які не є предметом комерційної таємниці, накази, розпорядження, регламентуючі документи, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації.

Особливе значення має правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та обробка даних, на основі яких проводиться кваліфікований аналіз, обґрунтовуються пропозиції.

Аналіз обов'язково повинен кореспондуватися з методологічним матеріалом, розкритим у попередньому розділі. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися тлумаченням та

висновками, які дозволяють визначити сутність управлінських процесів, що спостерігаються в організації, їх особливості, тенденції, створити базу для виявлення невикористаних резервів.

Третій, рекомендаційний розділ, як правило, містить кілька взаємопов'язаних підрозділів (параграфів), які поступово розкривають конкретні науково обґрунтовані пропозиції щодо поліпшення управління та підвищення ефективності роботи підприємства, яке досліджується. Пропозиції щодо вдосконалення діяльності підприємства чи підприємств в цілому відповідно до напрямку дослідження повинні бути детально обґрунтовані, спираючись на висновки, отримані у другому розділі.

Запропоновані рекомендації, методи, моделі та конкретні заходи повинні відповідати таким вимогам:

- не суперечити чинному законодавству і нормативним документам;
- бути спрямованими на вдосконалення системи менеджменту, впровадження сучасних управлінських технологій, що у свою чергу, позитивно впливає на кінцеві економічні результати діяльності підприємства;
- бути науково обґрунтованими, а також враховувати перспективні напрями роботи підприємств галузі (сфери діяльності) у цілому.

Висновки.

Ця частина кваліфікаційної роботи являє собою її коротке резюме. У висновках стисло наводять найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання вирішеної проблеми, оцінку результатів дослідження щодо відповідності мети кваліфікаційної роботи та поставлених у вступі завдань. Вони мають бути чітко сформульованими, мати конкретний характер, витікати з наслідків дослідження і розкривати результативність (ефективність) запропонованих для підприємства рекомендацій; умови, методики, моделі їх практичного застосування тощо. Рекомендований обсяг висновків – 2-3 сторінки.

Перелік посилань.

Перелік посилань – елемент бібліографічного апарату, відображає самостійну творчу роботу автора і свідчить про рівень проведеного дослідження.

При складанні списку можливі різні способи розстановки бібліографічних описів джерел: алфавітний, хронологічний, систематичний, нумераційний (в порядку першого згадування публікацій у тексті роботи).

Перелік посилань подається в алфавітному порядку і повинен містити не менше 60 джерел.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно подавати згідно вимог державного стандарту ДСТУ 8302:2015 (Додаток В).

Додатки.

Після списку використаних джерел наводяться додатки. Додатки до кваліфікаційної роботи мають містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою. До додатків включають допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (анкети, інструкції, схеми, таблиці та рисунки, діаграми, гістограми, ілюстрації, фотографії тощо).

Ілюстративні матеріали.

Ілюстративні матеріали покликані ілюструвати, перш за все, основний зміст виступу здобувача вищої освіти на захисті, звільняючи доповідача від необхідності зупинятися на поясненні сутності певних об'єктів, характеристик, процесів, заходів, характеризувати статистичний матеріал словами. Здобувач вищої освіти на власний розсуд підбирає ілюстративний матеріал і представляє його у вигляді плакатів та папок (по кількості членів комісії) або електронної презентації. Вимоги до оформлення ілюстративного матеріалу подано у розділі 5.

Текст кваліфікаційної роботи повинен бути відредагованим, стилістично витриманим як наукове дослідження. У тексті роботи не допускається застосовувати обороти розмовної мови або публіцистичного стилю. Особливо уважним треба бути при застосуванні синонімів. В науці близькими за змістом словами можуть позначатися різні поняття.

Науковий, діловий текст не вимагає емоційних засобів виразу. Слововживання в роботі має бути максимальне точним, позбавленим стилістичних прикрас. Не допускається застосування оборотів розмовної мови, професіоналізмів, довільних словотворень, скорочень слів, що не встановлені правилами орфографії і державними стандартами.

Науковій літературі властива манера безособового викладу матеріалу. Не вживаються особові займенники «я» і «ми». Замість фрази «я вважаю...» краще використовувати вирази «на наш погляд», «на нашу думку», «на думку автора» і тому подібне.

Не слід надмірно вживати іноземні слова і складно побудовані речення. В той же час слід уникати надмірно коротких, слабо між собою пов'язаних фраз, таких, що допускають подвійне тлумачення тощо. Необхідно стежити за тим, щоб не втрачалася основна думка, і постійно контролювати відповідність змісту розділів їх заголовкам. Кінець кожного розділу, пункту або абзацу повинен мати логічний перехід до наступного.

РОЗДІЛ 5

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги

Кваліфікаційна робота виконується за допомогою комп'ютера в текстовому редакторі (кегель 14, шрифт Times New Roman, звичайний, інтервал 1,5). Поля: верхнє – 20 мм; нижнє – 20 мм; лівє – 30 мм; правє – 10-15 мм. Робота друкується на папері формату А4 (210 x 297 мм), використовуючи одну сторону листа і подається у переплетеному вигляді. При оформленні таблиць дозволяється використовувати інтервал – 1, а шапки таблиць та дані можна виконувати меншим шрифтом за розміром, але не менше ніж 10 кеглем.

Якість рисунків та ілюстративного матеріалу має бути високою. Скорочення, символи та спеціальні терміни подаються у кваліфікаційній роботі після їх повної назви при першому згадуванні. Якщо у роботі в значній кількості наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і відображається у змісті як «Перелік умовних позначень».

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами симетрично до тексту і не мають порядкового номера. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Перенос слів у заголовках не допускається.

Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи (вступ, розділи, висновки, список використаних джерел, додатки) починають з нової сторінки.

Нумерація структурних частин роботи.

Нумерацію розділів, підрозділів (параграфів), додатків, рисунків, таблиць подають *арабськими цифрами* без знака №. «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумеруються.

Номер розділу ставлять після слова «Розділ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи (параграфи) нумеруються арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номер підрозділу (параграфу) складається із номера розділу і номера підрозділу (параграфу), розділених крапкою, наприклад: 1.2 (другий параграф першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу (параграфу).

Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи має бути наскрізною, включаючи ілюстрації, і проставляється в правому верхньому куті аркуша без

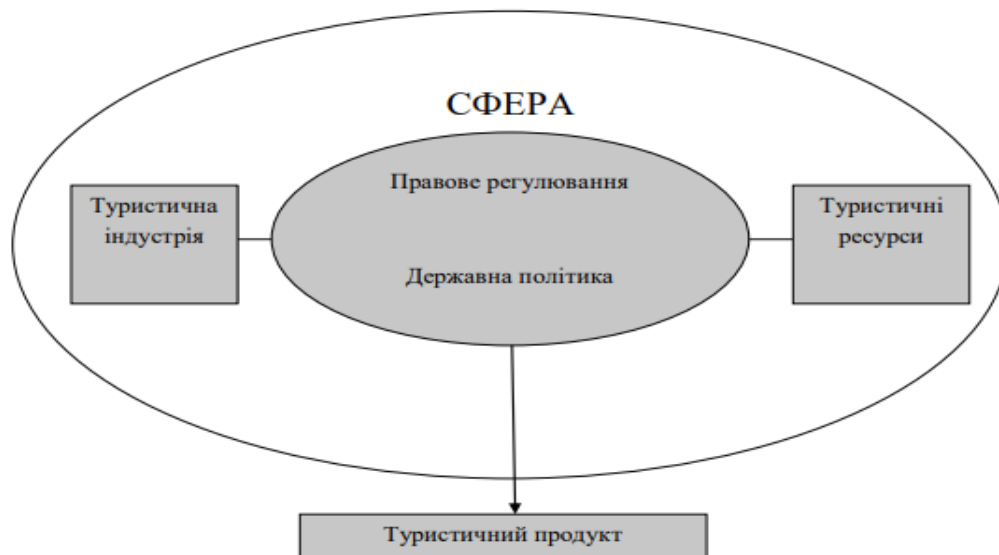
крапки. *Першою сторінкою є титульний аркуш*, який включається до загальної нумерації сторінок. Нумерація проставляється зі «Вступу».

Ілюстрації.

Ілюстрації виконуються за допомогою комп'ютера у чорному кольорі. Ілюстрації (схеми, графіки, рисунки тощо) в кваліфікаційній роботі необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Вони повинні мати назву та номер. Усі ілюстрації (графіки, схеми) називають рисунками і позначають словом «Рис.». Номер рисунку складається із номера розділу та порядкового номера рисунку, розділених крапкою, наприклад: Рисунок 2.3 (третій рисунок другого розділу).

Номер та назва рисунку розміщується *під відповідним рисунком по центру*. Наприклад, другий рисунок третього розділу:

Приклад рисунка.

Рис. 1.1. Взаємозв'язок елементів туристичної сфери*

* Джерело: [№ джерела за списком посилань, с.] або побудовано, сформовано автором на основі [№ джерела за списком посилань, с.]

Таблиці.

Цифровий матеріал роботи подається у вигляді таблиць, кожна з яких повинна мати номер та змістовний заголовок. Слово «Таблиця», її номер (з великої літери, курсив) та назва розташовується над таблицею по центру. Таблиці, як і рисунки, нумеруються в межах розділу.

Графи у таблиці нумерують тільки тоді, коли у тексті є на них посилання або коли таблицю необхідно перенести (продовжити) на наступну сторінку. В такому випадку на наступній сторінці роботи у правому верхньому куті пишуть слова «Продовження табл.» і зазначають її номер.

Таблицю (або ілюстрацію) після першого посилання на неї у тексті розташовують таким чином, щоб її можна було розглядати без повороту роботи. Якщо таке розміщення неможливе, таблиці (чи ілюстрації) розміщують так, щоб для їх перегляду достатньо було повернути роботу за годинниковою стрілкою. Приклад побудови таблиці (таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу):

Таблиця 2.1

Назва таблиці*

№п/п	Назва	Назва	Назва	Назва

* Джерело: [№ джерела за списком посилань, с.] або розраховано, сформовано автором на основі [№ джерела за списком посилань, с.].

У таблицях слід обов'язково зазначати одиниці вимірювання (відповідно до стандартів). Якщо всі одиниці вимірювання є однакові для всіх показників таблиці, вони наводяться у заголовку через кому. Чисельні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Заголовки колонок таблиць слід починати з великої літери, підзаголовки – з маленьких (якщо вони складають одне речення із заголовком) і з великих (якщо вони самостійні).

Заголовок кожної таблиці має бути, якщо можливо, коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка у заголовках граф, чітко зазначати одиниці вимірювання показників.

Лаконічності потребують назви. Слова, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків, об'єднувальних рубрик.

Якщо колонок багато, таблицю можна поділити на частини і розмістити одну над одною у межах однієї сторінки. Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі лапками. Якщо цифрові або інші дані в рядку таблиці не наводяться, то там ставиться прочерк (-).

Формули.

Формули, на які є посилання у роботі, повинні нумеруватися у межах розділу арабськими цифрами. Номер формули має складатися із номера розділу і порядкового номера формули, розділених крапкою, наприклад: (2.3) – третя формула другого розділу. Номер формули проставляється в дужках з правого боку навпроти формули. Посилання вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.3)».

Пояснення значень символів і коефіцієнтів слід подавати безпосередньо

під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу (коефіцієнта) подають з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Рівняння і формули слід виділяти вільними рядками. Вище і нижче кожної формули залишають не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести на інший після знака рівності «=» або знаків «+», мінус «-», множення «х» і ділення «:».

Посилання.

Якщо у тексті кваліфікаційної роботи наведено цитати, статистичні дані, запозичений матеріал та ін., необхідно зробити посилання на першоджерела. Посилання на інформаційні джерела оформляється у квадратних дужках. Вказується номер джерела за списком посилань та номер сторінки. Наприклад, [5, с .19].

Посилання на ілюстрації, формули, таблиці кваліфікаційної роботи, вказують їх порядковими номерами, додатки – літерами. Наприклад: рис. 2.2, формула (3.3), таблиця 3.1, Додаток А.

Джерела, з яких запозичені таблиці та рисунки подають безпосередньо

*Джерело: [5, с. 27]. Далі роблять інтервал та продовжують текстову частину.

У повторних посиланнях на ілюстрації і таблиці вказують скорочено слово «дивися», наприклад: «див. рис. 1.1».

Перелік посилань.

Джерела, включені до списку використаних джерел, наводяться у відповідній послідовності (Розділ 4). Відомості про джерела слід подавати згідно з вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» із обов'язковим зазначенням назв праць.

Основними елементами бібліографічного опису є інформація про: автора (-ів); назву твору; місце видання, видавництво; рік видання та обсяг публікації.

Приклади оформлення зразків бібліографічного опису використаних джерел наведено у додатку В.

Додатки.

Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи і розміщуються в порядку посилань у тексті роботи. Додаток повинен мати заголовок, надрукований малими літерами з першої великої літери симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово

«Додаток» і поряд – велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, О, Ч, Ъ, наприклад, Додаток А, Додаток Б і

т. д. Єдиний додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатку за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад: «А.2» – другий розділ додатку А; «В.3.1» – перший підрозділ третього розділу додатку В.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатку, наприклад: «рис. Д.1.2» – другий рисунок першого розділу додатку Д; «формула (А.1)»

– перша формула додатку А.

Ілюстративний матеріал.

Оформляється із дотриманням загальних вимог до оформлення таблиць та рисунків. Він повинен мати титульну сторінку із зазначенням відомчої установи, навчального закладу та кафедри, на якій виконувалась робота, теми, виконавця та його наукового керівника. Обов'язковими складовими ілюстративних матеріалів повинні бути аркуші, де вказано зміст роботи, об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження.

РОЗДІЛ 6

РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Виконана здобувачем вищої освіти кваліфікаційна робота подається науковому керівникові, який перевіряє її, готує відгук, в якому оцінює якість виконання власне роботи, так і працю здобувача вищої освіти. Керівник робить висновок про можливість захисту роботи на відповідному аркуші завдання.

Кваліфікаційна робота проходить зовнішнє рецензування. Рецензент пише рецензію. Рецензія повинна містити об'єктивну оцінку кваліфікаційної роботи і відображати:

- актуальність теми, повноту і якість виконання роботи;
- наукову, технічну і економічну доцільність та новизну;
- дослідницькі навички автора, його уміння аналізувати, узагальнювати і робити висновки;
- переваги і недоліки кваліфікаційної роботи.

Рецензія повинна відзначати відповідність поставлених завдань і результатів дослідження, теоретичну і практичну значущість кваліфікаційної роботи та закінчуватися оцінкою роботи, що рецензується.

Робота проходить експертизу на виявлення плагіату.

У разі позитивної оцінки робота повинна бути оформлена належним чином, допущена до захисту завідувачем кафедри і переплетена (як правило, в палітурній майстерні). На останній сторінці висновків здобувач вищої освіти ставить *свій підпис*.

Щоб отримати допуск до захисту, при написанні роботи необхідно уникати наступних основних недоліків, що часто зустрічаються:

1. Відхід від теми, коли назва роботи, її структура і фактичний зміст не збігаються.
2. Дослівне списування матеріалу з базового підручника, з інших книг і чужих матеріалів.
3. Механічне копіювання кваліфікаційних робіт і рефератів з Інтернету, що порушує найважливішу вимогу до кваліфікаційних робіт – самостійність.

При встановленні факту копіювання робота не допускається до захисту!

4. Обсяг роботи менший за рекомендований.
5. Відсутність логіки, слабкий зв'язок однієї думки з іншою, безсистемний виклад матеріалу.
6. Повторення одних і тих же положень, стилістичні погрішності.
7. Розгляд суті проблеми у вступі, хоча даний розділ роботи для цього не призначений.
8. Використання застарілого статистичного і фактичного матеріалу, якій

не відображає сучасні явища.

9. Неправильно пронумеровані сторінки змісту і не повністю виділені розділи в тексті (тільки цифрами, без назви).

10. Немає повної ув'язки посилань на літературу з переліком джерел (є посилання – немає джерела, є джерело – немає посилань).

11. У переліку посилань не повністю перераховані всі частини бібліографічного опису джерела (прізвище і ініціали автора, місце і рік видання, сторінка тощо).

12. У посиланнях на Інтернет джерела необхідно вказувати не тільки адресу сайту або сторінки, але й автора, назву документа, назву сайту і дату звернення.

Захист кваліфікаційних робіт проводиться на відкритих засіданнях ЕК. В ЕК випускник представляє наступні матеріали:

- роздруковану й переплетену роботу;
- відгук наукового керівника;
- зовнішню рецензію;
- завдання на кваліфікаційну роботу;
- подання голові ЕК щодо захисту кваліфікаційної роботи;
- акт перевірки на плагіат;
- ілюстративні матеріали.

Захист кваліфікаційних робіт проходить у наступному порядку:

- інформація секретаря ЕК про автора й тему роботи, відгуком науковим керівником та зовнішнім рецензентом;
- доповідь випускника тривалістю до 8 хвилин;
- відповіді на питання членів ЕК і присутніх на захисті. Доповідь структурно складається з трьох частин:

✓ вступ – до 2-х хвилин (короткий зміст вступу в роботу – обґрунтування вибору теми, мета, задачі, методика дослідження тощо);

✓ інформація про виконану роботу – до 4-х хвилин (попередньо за розділами основної частини, – що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо);

✓ повний виклад результатів дослідження, що складають предмет захисту – до 4 хвилин (тобто зміст висновків роботи).

На креслення, графіки, таблиці, представлені до ЕК, випускник посилається в ході доповіді.

Результати захисту кваліфікаційної роботи оцінюються відповідно до критеріїв (Додаток Д) за 100-бальною шкалою. Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку рівня підготовки здобувача вищої освіти, а також про присвоєння йому кваліфікації та видачу диплома (звичайного зразка або з відзнакою)

приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови комісії є вирішальним. Результат оголошується після затвердження протоколу головою ЕК.

Здобувач вищої освіти, який за результатами захисту КР отримав незадовільну оцінку, відраховується з Університету і йому видається академічна довідка встановленого зразка.

Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання ЕК для захисту кваліфікаційної роботи, то в протоколі комісії робиться відмітка, що він «не з'явився» на засідання ЕК. Здобувачі вищої освіти, які неатестовані у затверджений для них термін і не захистили кваліфікаційну роботу, мають право на повторний захист роботи в наступний термін роботи ЕК упродовж трьох років.

Здобувачу вищої освіти, який з поважних причин, що підтверджено документально, не з'явився на засідання ЕК, ректор Університету може продовжити термін для захисту до наступного періоду роботи ЕК, але не більше, ніж на рік.

РОЗДІЛ 7

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота має продемонструвати: вміння автора логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні та математичні методи для аналізу проблем; опанування ним сучасних методів наукового дослідження, проведення експериментів, навички робити, власні узагальнення та висновки, вміння працювати з літературою.

Критеріями оцінювання є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану;
- глибина опрацювання і широта обхвату теми;
- ступінь використання джерел;
- уміння аналізувати зібраний матеріал;
- грамотність та стиль викладу;
- правильне оформлення роботи;
- якість доповіді здобувача вищої освіти і його відповідей на питання та критичні зауваження.

Виявлення порушення здобувачами вищої освіти правил професійної етики – плагіату, фальсифікації даних і хибного цитування – є підставою для недопуску роботи до захисту.

Під плагіатом розуміється наявність прямих запозичень без відповідних посилань на всі друковані й електронні джерела, захищені раніше кваліфікаційні роботи і дисертації.

Під фальсифікацією даних розуміється підробка або зміна початкових даних з метою доказу правильності висновку (гіпотези тощо), а також умисне використання хибних даних як основи для аналізу.

Під хибним цитуванням розуміється наявність посилань на джерело, коли дане джерело такої інформації не містить.

При оцінюванні кваліфікаційної роботи Екзаменаційна комісія бере до уваги такі фактори:

- змістовність кваліфікаційної роботи в цілому (її творчий характер, вміння автора аналізувати теоретичний матеріал, аргументованість позиції автора та його висновків, наявність власних досліджень, нестандартних підходів та елементів новизни, обґрунтованість сформульованих практичних рекомендацій);
- самостійність у розробці проблеми;
- якість формулювання мети та завдань дослідження, складання плану дослідження, використання сучасних методів наукового дослідження, обробка,

аналіз та синтез отриманих даних;

– якість оформлення кваліфікаційної роботи (структура і логічна побудова, коректність використання літературних та інформаційних джерел, стиль викладу, грамотність, дотримання вимог щодо оформлення списку використаних джерел, ілюстративний матеріал);

– рівень виступу здобувача (побудова доповіді, чіткість у формулюванні актуальності, мети і завдань роботи, вміння зробити правильні висновки, культура мовлення, відповіді на питання);

– відгук керівника та оцінка наукового рівня дослідження рецензентом.

Оцінка **«відмінно»** виставляється відповідно до розроблених критеріїв (Додаток Д), зазвичай цьому сприяє:

– обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконане на високому науково-теоретичному та методичному рівні; одержані результати систематизовані, висновки й рекомендації є переконливими; продемонстровано вільне володіння матеріалом дослідження; оформлення роботи відповідає вимогам.

Оцінка **«добре»** виставляється, коли:

– обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконане на достатньо високому науково-теоретичному та методичному рівні; одержані результати систематизовані, але висновки не є переконливими, або відсутні рекомендації, або є незначні зауваження до оформлення роботи.

Оцінка **«задовільно»** виставляється, коли:

– тема розкрита повністю, але науково-теоретичний та методичний рівень її виконання не дуже високий; одержані результати систематизовані недостатньо; висновки зроблені непереконливо; під час захисту продемонстровано посередній рівень володіння матеріалом дослідження; не дотримані всі вимоги щодо оформлення роботи.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється, коли:

– тема розкрита неповністю, науково-методичний рівень роботи низький; висновки непереконливі; здобувач вищої освіти погано володіє матеріалом дослідження, неспроможний відповісти на запитання; є суттєві зауваження до оформлення літератури.

ДОДАТКИ

Додаток А

Директору Навчально-наукового інституту
економіки та бізнес-освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
доц. Слатвінському М.А.
студента(ки) ____ курсу ____ групи
денної (заочної) форми навчання

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

ЗАЯВА

Прошу затвердити на Вченій раді інституту тему кваліфікаційної
роботи у такій редакції:

« _____
_____».

(тема роботи)

Науковим керівником прошу призначити

_____
(вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Дата

Підпис

Науковий керівник

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ініціали)

Зав. кафедри

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ініціали)

Гарант освітньої програми

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ініціали)

Директор інституту

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ініціали)

Додаток Б

Зразок оформлення титульного листа кваліфікаційної роботи

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти

Кафедра технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
освітній ступінь «магістр»
на тему:**

(назва теми роботи)

Виконав(ла): студент(ка) ___ курсу,
_____ групи
спеціальності Туризм і рекреація
(шифр і назва спеціальності)
Освітня програма Туризм

(прізвище, ініціали здобувача вищої освіти)

Керівник: _____
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

Рецензент: _____
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

Умань – 20____року

Додаток В

Приклад оформлення літературних джерел

Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укргропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжєвського. Київ, 1998. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агроєкол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Вип. 1. Суктории (Ciliophora, Suctorea) / І. В. Довгаль. Київ : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. Основи аграрного підприємництва / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.
Статті з продовжуваних та періодичних видань	Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка</i> . Сер. Економіка. 2013. Вип. 148. С. 31–34. Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i> . 2016. № 6. С. 23–28. Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Хомаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i> . 2017. № 1, т. 2. С. 45–58. Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i> . 2017. Vol. 65, № 1. P. 259–271.
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).
Законодавчі документи	Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017). Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL:

	http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i> . 2013. №10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017). Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i> . 2012. Vol. 36, №5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017). Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i> . 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).
Інші документи	
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. Урядовий кур'єр. 2017. 9 листоп. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. Все про бухгалтерський облік. 2015. № 51. С. 21–42. Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. Вища школа. 2017. № 7. С. 106–107
Стандарти	ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація). СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ: Міністерство аграрної політики України, 2006. 15с. (Стандарт Мінагрополітики України)
Патенти	Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.
Авторські свідоцтва	А. с. 1417832 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стінка рулонного преса / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.
Дисертації, автореферати дисертацій	Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с. Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).

Додаток Д

КРИТЕРІЇ оцінювання кваліфікаційної роботи

№	Назва частини роботи	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Вступ	Рівень актуальності проблеми	5
		Наявність, повнота і відповідність вимогам до науково-дослідного апарату	5
			10
2	Теоретичний розділ	Теоретична обґрунтованість проблеми та шляхів її розв'язання, наявність аналізу ключових понять	15
		Критичність аналізу, наявність власної позиції	5
			20
3	Практичний розділ	Відповідність емпіричних матеріалів теоретичним посилкам. Повнота емпіричного дослідження	20
		Обґрунтованість висновків, що випливають з результатів емпіричних досліджень	10
		Наявність наочного представлення емпіричних матеріалів (графіки, діаграми, таблиці)	5
			35
4	Висновки	Повнота висновків та їх відповідність завданням	10
5	Список використаних джерел	Правильність оформлення літературних джерел	1
		Відповідність використаних літературних джерел темі дослідження	1
		Наявність сучасних видань (за останні 6 років)	1
		Логічний зв'язок з посиланнями в тексті	1
		Достатність кількості джерел (не менше 40)	1
			5
6	Захист роботи	Відповідність доповіді змісту кваліфікаційної роботи	5
		Повнота відповідей на запитання	5
		Якість вербального висвітлення доповіді	5
			15
7	Апробація дослідження у фахових виданнях		5
8	Наявність додатків		5
9	Наявність у роботі граматичних, орфографічних, технічних помилок		-5
РАЗОМ			100

Орієнтовний зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП.	.....
РОЗДІЛ 1.	.....
1.1.	.....
1.2.	.....
1.3.	.....
РОЗДІЛ 2.	.....
2.1.	.....
2.2.	.....
2.3.	.....
РОЗДІЛ 3.	.....
3.1.	.....
3.2.	.....
3.3.	.....
ВИСНОВКИ.	.....
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.	.....
ДОДАТКИ.	.....

Додаток 3

Уманський держаний педагогічний університет імені Павла

Тичини Інститут/Факультет _____ Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

« _____ » _____ 20 _____ року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу студента

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

затверджені _____

« _____ » _____ 20 _____ р. № _____

2. Строк подачі студентом роботи _____

3. Вихідні дані по роботі _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань для розробки) _____

5. Перелік графічного матеріалу _____

6. Консультанти по роботі з вказівкою розділів, які до них відносяться

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Найменування етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Студент _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Додаток К

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИНаправляється студент(-ка) _____ до захисту роботи
(прізвище та ініціали)за напрямом підготовки _____
спеціальністю _____
(шифр і назва спеціальності/напрямку підготовки)Освітня програма _____
на тему: _____
(назва теми)

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Директор інституту/декан факультету _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Довідка про успішність

Студент _____ за період навчання в інституті/на факультеті _____
(прізвище та ініціали студента)_____ з 20____ року до 20____ року повністю виконав
навчальний план освітньої програми _____ з таким розподілом
оцінок за національною шкалою: відмінно _____%, добре _____%, задовільно _____%;
шкалою ECTS: A _____%; B _____%; C _____%; D _____%; E _____%.Диспетчер інституту/факультету _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

ВИСНОВОК керівника кваліфікаційної роботи

Студент (ка) _____

Керівник роботи _____
(підпис)

“ _____ ” _____ 20 ____ року

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота розглянута. Студент (-ка) _____
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____
(назва кафедри)_____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 20 ____ року

Орієнтовна схема відгуку керівника кваліфікаційної роботи

Відгук наукового керівника про кваліфікаційну роботу

(прізвище та ініціали)

(назва теми)

за спеціальністю

(шифр і назва спеціальності)

- Актуальність теми.
- Відповідність змісту роботи обраній темі.
- Рівень повноти розробки питань і окремих проблем.
- Рівень теоретичної та професійної підготовки магістра, його здатність до самостійної роботи.
- Логічність, послідовність, аргументованість викладу матеріалу, вміння робити висновки.
- Характеристика магістра під час роботи над кваліфікаційною роботою (дисциплінованість, наполегливість, підготовленість).
- Дотримання автором графіку написання роботи.
- Важливість запропонованих магістром рекомендацій для їхнього впровадження в практику роботи туристичних підприємств.
- Загальний висновок щодо відповідності кваліфікаційної роботи встановленим вимогам.

Дата _____

Підпис

Додаток М

Орієнтовна схема рецензії на кваліфікаційну роботу

Рецензія на кваліфікаційну роботу

 (прізвище та ініціали)

 (назва теми)

за спеціальністю

 (шифр і назва спеціальності)

- Актуальність теми.
- Характеристика структури роботи та якості її оформлення.
- Висновок про відповідність змісту кваліфікаційної роботи її завданням.
- Коротка характеристика кваліфікаційної роботи за розділами, ступінь використання автором останніх досягнень науки та практики.
- Позитивні сторони, недоліки та зауваження до кваліфікаційної роботи.
- Загальна оцінка про відповідність роботи встановленим вимогам та її цінність для практичного застосування.
- Новизна й оригінальність ідей, покладених в основу роботи.
- Методика вивчення і обробка матеріалів дослідження.
- Наявність в роботі певних рекомендацій та їхнього обґрунтування.
- Оцінка кваліфікаційної роботи за чотирибальною

системою. Рецензент

 (ПШ, науковий ступінь, посада)

 (підпис, печатка)

Дата _____

Anti-Plagiarist
**Система перевірки на
плагіат**

Вимоги до електронного варіанту дипломного проекту.

Перевірка документів на наявність плагіату проводиться для електронних варіантів, що представляються у форматі *.rtf (Rich Text Format), *.doc (Word 97 – 2003), *.docx (Word 2007), *.pdf (Potable Document Format).

Кваліфікаційна робота вводиться повністю починаючи з титульного аркушу і включно з додатками.

Порядок застосування.

Для перевірки кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти здає відповідальному за введення до електронної системи Anti-Plagiarist її електронний варіант у форматі ***.rtf, *.doc, *.docx, *.pdf**. Відповідальний за введення до електронної системи Anti-Plagiarist вводить електронний варіант кваліфікаційної роботи у систему та перевіряє її на наявність плагіату. Після перевірки на плагіат, відповідальний за введення, видає здобувачеві результат перевірки у роздрукованому вигляді. Результат перевірки на плагіат додається до кваліфікаційної роботи.

Критерії оцінювання плагіату у документах.

Максимальний збіг з однією роботою не повинен перевищувати межу 40%. У випадку типових кваліфікаційних робіт межа максимального збігу з однією роботою не повинна перевищувати 50%.

Наявність помилок у роботі не повинна перевищувати межу 20%.

Випускна кваліфікаційна робота не повинна мати менш ніж 40000 знаків (300 лексем).

Кваліфікаційна робота, що не відповідає цим вимогам, до захисту не допускається і відправляється на доопрацювання.

Увага! Для перевірки робота вводиться один раз і видалити її з системи не можливо!

Додаток П**Орієнтована тематика кваліфікаційних робіт**

1. Проблеми та перспективи розвитку внутрішнього туризму в Україні.
2. Розвиток міжнародного туризму в Україні в умовах європейської інтеграції.
3. Туристичні ресурси (на прикладі регіону): сучасний стан та перспективи розвитку.
4. Туристично-рекреаційний потенціал регіону (на прикладі області, району) та перспективи його використання.
5. Особливості використання анімаційних програм у молодіжному туризмі.
6. Удосконалення системи управління якістю послуг туристичних підприємств.
7. Планування туристичної діяльності (на прикладі регіону).
8. Фестивальний туризм як чинник підвищення культурного рівня населення регіону.
9. Проблеми та перспективи розвитку виїзного туризму в Україні.
10. Проблеми та перспективи розвитку в'їзного туризму в Україні.
11. Ринок туристичних пропозицій в Україні: особливості, проблеми і перспективи розвитку.
12. Вплив соціально-економічних та природних чинників на організацію рекреаційної діяльності в Україні (регіоні).
13. Оцінка та регулювання туристичної привабливості території (на прикладі регіону, міста).
14. Стратегія розвитку сільського зеленого туризму в Україні.
15. Формування та розвиток рекламної стратегії туристичного підприємства.
16. Впровадження Internet-технологій в діяльність туристичного підприємства як спосіб покращення оперативного управління.
17. Розвиток туризму (за видами) в Україні (регіоні).
18. Впровадження нових видів туристських послуг (туристських продуктів).
19. Впровадження інновацій в туристський продукт (за видами).
20. Розробка дозвіллево-розважальних послуг та їх включення до туристських програм.
21. Методи просування та стимулювання реалізації туристичних продуктів.
22. Формування іміджу туристського підприємства (регіону).
23. Дослідження життєвого циклу туристського продукту на підприємстві (на ринку, в дестинації).
24. Оцінка конкурентоспроможності та формування конкурентних переваг підприємства сфери туризму.
25. Оцінка конкурентоспроможності та формування конкурентних переваг туристично-рекреаційного комплексу.
26. Удосконалення маркетингової діяльності туристичного підприємства.
27. Удосконалення корпоративної культури на туристичних

підприємствах.

28. Інноваційний механізм управління туристичним бізнесом.

29. Маркетингові стратегії туристичного підприємства як основа забезпечення його конкурентоспроможності.

30. Удосконалення організації надання туристичних послуг у туристичному підприємстві.

31. Удосконалення управління персоналом туристичного підприємства.

32. Управління розвитком туризму в Україні: сучасний стан, тенденції та перспективи.

33. Інновації в обслуговуванні туристів (на прикладі туристичного підприємства).

34. Впровадження інноваційних технологій на туристичних підприємствах.

35. Інфраструктурні особливості та закономірності функціонування туризму (на прикладі регіону).

36. Розробка стратегії підвищення конкурентоспроможності туристичного підприємства (регіону).

37. Стратегія підвищення культури та якості обслуговування туристів (на прикладі туристичного підприємства).

38. Сучасні тенденції та перспективи розвитку туризму в Україні.

39. Сучасні тенденції та перспективи розвитку туризму в регіоні (на прикладі регіону).

40. Управління маркетинговою діяльністю на туристичних підприємствах (на прикладі туристичного підприємства).

41. Екскурсійний потенціал регіону: аналіз пропозицій турів (на прикладі регіону).

42. Аналіз історико-культурних туристичних ресурсів регіону (на прикладі регіону).

43. Новітні комунікативні технології в організації діяльності туристичного підприємства: теорія, реалізація, перспектива.

44. Культурно-мистецькі заходи та фестивалі регіону в контексті розвитку івентивного туризму (на прикладі регіону).

45. Регіональна політика розвитку подієвого туризму на прикладі регіону.

46. Тревел-блогінг як інноваційний інформаційний продукт в туризмі.

47. Туристичні ресурси регіону: структура та перспективи використання (на прикладі регіону).

48. Роль природних ресурсів регіону для розвитку туризму (на прикладі регіону).

49. Інноваційні методи стимулювання попиту у галузі туризму.

50. Сільський (зелений) туризм як складова розвитку туризму (на прикладі регіону).

51. Туризм як складова соціально-економічного розвитку регіону (на прикладі регіону).

52. Туристично-рекреаційна привабливість регіону (на прикладі регіону).

53. Ризик-менеджмент як частина управління комерційною діяльністю туристичного підприємства.

54. Організація рекламної діяльності на підприємствах індустрії туризму і

оцінка її ефективності.

55. Організація маркетингової служби на підприємствах індустрії туризму, її ефективність і шляхи вдосконалення.

56. Конкурентоспроможність туристичних послуг: поняття, чинники і моделі.

57. Державне регулювання туристичної діяльності в Україні.

58. Проблеми розвитку сільського (екологічного, екстремального, спортивно-оздоровчого, оздоровчо-лікувального, паломницького) туризму в Україні (регіоні).

59. Соціально-економічні проблеми розвитку вітчизняного (або зарубіжного) туризму в умовах кризи.